

Kennis en praktijk

– Radha Burnier

Iedereen die serieus geïnteresseerd is in het spirituele leven weet dat kennis en wijsheid niet hetzelfde zijn. Er kan kennis bestaan zonder dat deze gerelateerd is aan het dagelijks leven; veel kennis van de schrift, filosofieën, occulte overlevering en andere onderwerpen weerhoudt mensen er niet van zelfzuchtig te zijn, angstig of dwaas. In de *Chandogya Oepanisjad* (hfdst.7) staat een bekende dialoog tussen Narada en Sanatkumara over dit onderwerp, die ermee begint dat Narada verklaarde dat hij vele dingen bestudeerd had, inclusief de schrift, kunsten en wetenschappen, en toch het essentiële miste – wijsheid.

Spirituele leraren, die van tijd tot tijd verschenen zijn om de mensheid te onderwijzen en te begeleiden, hebben er naar gestreefd om de wereld de weg naar wijsheid te wijzen, en wat zij doceerden, voor zover dit correct is overgeleverd, vormt een massa kennis die niet weggewuifd kan worden als irrelevant voor de zoektocht naar wijsheid. Niet alle kennis houdt verband met die zoektocht, maar ware spirituele overlevering is vergelijkbaar met de steiger die gebruikt wordt bij de constructie van een gebouw, of met een vlot dat dient om op de andere oever te komen, waarna een lange reis begint op weg naar het realiseren van wijsheid.

In *Aan des Meesters Voeten* staat 'Alle kennis is nuttig, en op een dag zult u alle kennis bezitten; maar zolang u slechts een deel bezit, zorg er dan voor dat dit het meest nuttige deel is.' Dit is vooral relevant nu kennis en informatie de wereld overstromen, zonder deze dienovereenkomstig gelukkiger of vredelievender te maken. De heersende toestand van geweld, corruptie en egoïsme bewijzen dat zelfs uitgebreide kennis niet in staat is de menselijke aard te transformeren, zelfzucht te verminderen en liefde en zorg voor anderen te onderwijzen.

Integendeel, een teveel aan kennis lijkt gunstige voorwaarden te scheppen voor intense trots, harteloosheid en andere karak-

tertrekken die de menselijke natuur deformerden.

Aangezien dit nu eenmaal zo is, krijgen we misschien de indruk dat aandacht voor de instructies en leringen van verlichte en heilige mensen zoals de Boeddha en Jezus onnodig is. In zijn artikel 'Is er een pad naar Waarheid?' (*The Theosophist*, april 2002) zegt professor Krishna terecht:

'Door alles te lezen wat de Boeddha gezegd heeft, wordt iemand een geleerde of een professor in de boeddhistische filosofie; maar de professor is niet de Boeddha... De professor kan misschien zelfs beter redeneren en bepaalde punten beter uitleggen dan de Boeddha, maar zijn bewustzijn is niet het Boeddha-bewustzijn. Tenzij er een transformatie van bewustzijn plaatsvindt, is er geen wijsheid, alleen kennis... Op wetenschappelijk gebied, in het veld van kennis, waar een nauwkeurige verklaring een waarheid is, mag men deze gebruiken; men mag bijvoorbeeld de wet van de zwaartekracht toepassen zonder enig dieper inzicht te hebben in ruimte, tijd, materie en energie.'

Professor Krishna vervolgt met uit te leggen dat op het gebied van kennis formules effectief zijn, daar ze nauwkeurig uitdrukken wat feitelijk bestaat, maar in de religieuze zoektocht zijn formules en ideeën nutteloos.

Het is de moeite waard eens te onderzoeken of dit echt zo is, of dat het probleem is dat wij te gemakkelijk geloof hechten aan de formules die ons verschaft worden door slimme wetenschappers en er daarom praktisch gebruik van maken, maar als een Boeddha iets verklaart dat waar is, waarbij hij de levensfeiten reflecteert die hij ontdekt en ervaren heeft in een toestand van diepe en grenzeloze liefde en wijsheid, dan geloven wij er niet in. De verklaring van Gautama Boeddha bijvoorbeeld, 'haat houdt niet op door haat, zij houdt op door liefde' is een formule die werkt, anders zou hij haar niet gegeven hebben; een Boeddha kan geen leugen uitspreken. Maar de miljoenen mensen die dit voorschrift kennen, geloven niet helemaal dat het ook werkt, en zijn

dientengevolge terughoudend om het van harte in praktijk te brengen. Een oppervlakkige, terloopse toepassing kan niet effectief zijn, evenmin als een wetenschappelijke formule niet gegarandeerd resultaat heeft wanneer deze slechts gedeeltelijk wordt toegepast.

Belemmeringen voor de praktijk

Er zijn redenen waarom de overgrote meerderheid van de mensheid niet overtuigd wordt door verklaringen die gedaan worden door spiritueel verlichte mensen, terwijl wetenschappelijke formules onmiddellijk en blindelings geaccepteerd worden door iedere schooljongen. Ten eerste wordt de wereld zeer aantrekkelijk gemaakt door de onmiddellijk 'bevrediging schenkende' effecten van de toepassing van wetenschappelijke en andere seculiere kennis. De bevrediging waarnaar het hoogst beperkte, wereldlijke verstand hunkert, ongeacht of blijvende voordelen hieruit voortvloeien of niet, wordt bijvoorbeeld verschaft door verslavende verdovende middelen en substanties; het denkvermogen is verstrikt in gewoontes en kan niet met een frisse blik kijken en nadenken.

Toen de wetenschap op gang kwam als een belangrijke vorm van kennis, stelden de mensen hier niet onmiddellijk hun vertrouwen in, maar nu zijn haar kwaliteiten bewezen; er bestaat een soortgelijke situatie met betrekking tot authentieke spirituele instructie, waarvan bijzonder weinig mensen de geldigheid beproefd hebben. De wereld lijkt niet te veranderen als gevolg van de grote leraren die spreken over liefde, liefdadigheid en onzelfzuchtigheid, omdat hun leringen niet in praktijk gebracht worden, en zonder oprechte toepassing is er geen bewijs te krijgen voor hun geldigheid. Net zoals formules, gebaseerd op de wet van de zwaartekracht, effectief gebruikt zouden kunnen worden zonder vergaand begrip van ruimte, tijd, materie en energie, kan simpel geloven in de woorden van wijzen, gevolgd door constant en oprecht praktiseren in het dagelijks leven, gebruikt worden om de wereld te veranderen. Misschien waren geweld en hebzucht

minder intensief in een aantal voorbije tijdperken en culturen omdat geloof in de woorden van wijze mensen niet groten-deels geërodeerd of vervlakt werd door kennis die leidde tot onmiddellijke fysieke bevrediging.

Ten tweede, de drang tot conformeren houdt het denkvermogen vast in een sleur. Onbewust doen de meeste mensen na wat alle anderen doen. Vandaar dat de menselijke maatschappij nooit verandert. In deze tijd van scepticisme en onderzoek dat leidt tot enorme technologische vooruitgang, worden er bijna geen vragen gesteld met betrekking tot heersende waarden: haat roept haat op; wraak wordt gezien als verdedigbaar; en met liefde reageren op haat wordt weggelachen als onpraktisch of gezien als de dwaze droom van rare Utopisten. Er is morele moed voor nodig om fris te denken en onafhankelijk te handelen met betrekking tot relatieproblemen en ethische vragen. Daar hun de moed hiertoe ontbreekt, nemen de meeste mensen de verklaring van de Boeddha niet serieus. Zoals hierboven al werd aangegeven wordt de geldigheid van zo'n denkbeeld niet getoetst en wordt dus niet geaccepteerd, schijnbaar door gebrek aan bewijs.

Een probleem is dat geschriften en religieuze tradities vol tegenstellingen staan. De echte leringen zijn verloren gegaan onder het puin van aangroeisels, dwaasheden, corrupties en opzettelijk onjuiste interpretaties die zich in de loop der eeuwen hebben opgestapeld. Hoe kan iemand weten wat een grote spirituele Leraar zei in een tijd dat voorzieningen voor het foutloos opnemen zoals wij die nu hebben, niet bestonden? Mevrouw Blavatsky geeft het antwoord: religie in de ware zin verenigt mensen en leert hen onzelfzuchtige liefde. Vandaar dat alleen instructies die vriendschap en geen haat aanmoedigen, die harmonie doceren, geen afgescheidenheid of eigenbelang, zouden moeten worden nagevolgd. De wereld zal een radicale verandering ondergaan wanneer alleen deze (leringen) gepraktiseerd worden.

Zelfs in alle andere gevallen zou het gewoon een blijk van gezond verstand zijn

om de zaak te beoordelen in het licht van de geschiedenis: haat is nooit beëindigd door meer haat. Is dit geen voldoende basis voor het verwerpen van oude waarden, om te proberen anders te leven – op een totaal andere manier, zoals gesuggereerd wordt door de Wijzen?

Ofschoon deze benadering logisch zou zijn, bestaat er enorme weerstand binnen de menselijke psyche tegen enige revolutionaire verandering, zelfs als de verandering een positieve is. De meeste mensen modderen liever ongelukkig door in een vast stramien, met hun eenzaamheid, teleurstellingen, kleinzieligheden enzovoort, dan dat zij een totale verandering bewerkstelligen. Dit wordt geïllustreerd door het relaas van hoe hongerige, gemartelde concentratiekampslachtoffers, die voortdurend droomden van bevrijding door het geallieerde leger, zo verbijsterd waren door hun vrijheid, dat, toen de hekken uiteindelijk opengingen, zij terugholden naar hun vieze slaappleatsen.

Dit alles in aanmerking genomen, zouden theosofen de leiding moeten nemen en de greep der gewoonte, conformiteit en gebrek aan geloof in goedheid, die het denkvermogen verstrikken, moeten afschudden, en onmiddellijk serieus moeten gaan leven volgens de fundamentele ethische ideeën die de basis vormen van een dieper begripen. De formules die als parels van wijsheid uit de mond van heiligen gevallen zijn, zouden niet moeten worden genegeerd of verworpen.

Het communiceren met dieren

Reuzenpanda's behoren tot de meest bedreigde diersoorten ter wereld omdat hun leefgebieden verwoest worden. Zij vertederen allen die hen kennen. Het tijdschrift *Span* van maart/april 2002, waarin een artikel staat over de twee panda's die uit China overgebracht werden naar de Smithsonian National Zoo in Washington D.C., vertelt dat er grote mensenmassa's op ze afkomen. Een jonge bezoeker zei dat ze 178 panda-voorwerpjes thuis had staan! Er wordt ook verteld dat panda's voor mensen vooral aantrekkelijk zijn om-

dat ze enigszins menselijke trekjes hebben: platte gezichten, het vermogen om verticaal rechtop te zitten, grote ogen, een zacht en rond lichaam dat neigt naar onhandigheid.

Door panda's en andere dieren te bekijken beseft men nu dat zij hun eigen effectieve communicatiesystemen hebben. De arrogantie van de mens heeft hem doen geloven dat de zogenaamde lagere wezens niet in staat zijn tot taalgebruik, maar recente studies lijken eerder te wijzen in de richting van een tekort in de mens dan in het dier, namelijk onwil en onvermogen om diertalen te leren. Volgens oude Indiase verhalen hebben verscheidene gevoelige mensen deze blokkade overwonnen en zij konden converseren met alle wezens in de lucht, op de aarde en in het water.

In het hierboven genoemde artikel wordt D.G. Kleiman, specialist in panda-onderzoek, aangehaald: 'Hun geluidscommunicatiesysteem is hoog geëvolueerd. Zij kunnen heel veel duidelijk maken.' Zonder twijfel hebben mensen meer geraffineerde gedachteprocessen geëvolueerd en derhalve een complexere taal, maar toch is er weinig rechtvaardiging voor de mens om zichzelf te beschouwen als een wonderkind, of zich te verbeelden dat de barrière tussen dieren en mensen zo groot is dat zij met verachting behandeld kunnen worden, of gebruikt om de verschrikkelijke wreedheid te rechtvaardigen die wordt toegepast in laboratoria, fokbedrijven en andere plaatsen.

De *Australian Women's Weekly* heeft een 'interview' afgedrukt (november 2001) met Koko, een gorilla van 160 kg., de eerste aan wie doventaal geleerd werd. Koko is doof noch doofstom, maar haar stembanden, net als die van andere niet-menselijke soorten, zijn niet geconstrueerd om onze taal te spreken. Dus heeft zij met een IQ van 80 meer dan duizend woorden in gebarentaal geleerd, waardoor het mogelijk geworden is met haar te communiceren. Door haar kan men beter begrijpen wat andere gorilla's en mensapen denken en voelen. 'Koko is zo vaardig in gebarentaal

dat zij, als zij een woord niet weet, er één bedenkt. Bij voorbeeld, zij kende het woord voor 'ring' niet, en combineerde de gebaren voor 'vinger' en 'armband' om het begrip 'ring' aan te geven.

Tijdens het halfuur met de auteur van het artikel toonde Koko warme belangstelling voor de oorringen van de auteur, waarbij zij opmerkte dat ze prachtig waren, en de juiste gebaren maakte om te vragen: 'snoep, daar, zak?' Op haar elfde verjaardag, toen haar gevraagd werd wat ze wilde hebben, koos zij een cypers poesje waar ze voor zorgde als een moeder. Als het poesje krabde, gebarde Koko, 'poes krabt wel, Koko houdt van haar'.

Men zegt dat gorilla's en mensen genetisch veel gemeen hebben, en een gemeenschappelijke manier van communiceren in de vorm van gebarentaal zou de verbinding verstevigen en nieuwe perspectieven openen over de relatie met deze 'neven'. Hoe meer dieren bestudeerd worden, hoe meer bewijs wordt gevonden voor gevoel, (concreet, red.) denkvermogen, genieten van eten en zelfs voor humor.

Toen een bezoeker Koko vroeg om hem iets griezeligs te laten zien, hield zij hem een spiegel voor!

Een recent krantenartikel ging over een leeuw in Kenia die een jonge oryx (een soort antilope) geadopteerd had bij drie opeenvolgende gelegenheden, ofschoon leeuwen normaliter jacht maken op de oryx. In de dierentuin van Belgrado is een Duitse herder twee tijgerjongen aan het grootbrengen samen met haar eigen kroost. In India zijn verslagen over wilde dieren die mensenbaby's zogen die zoek geraakt waren in oerwouden. Deze waar-gebeurde verhalen maken Mowgli van Kipling en het verhaal over Romulus en Remus geloofwaardiger. Er zijn duidelijke emoties en karaktereigenschappen bij dieren die suggereren dat de voortgang van het ene rijk naar het andere in het evolutionaire proces voortdurend plaatsvindt en gladjes verloopt, hoewel er trekjes zijn in het hogere rijk dat het onderscheid van andere. Jammer genoeg verbeelden mensen zich dat er een kloof is die hen scheidt

van dieren, waarbij zij zichzelf als heer en meester zien en superieur zijn, en door zo te handelen verliezen zij de vreugde van het verbonden zijn met een grotere 'familie' die bestaat uit de leden van andere rijken, behalve wanneer zij bij tijd en wijle betoverd raken door de lieve bokkensprongen en onschuld van panda's en andere wezens.

Met kleine stapjes naar beschaving

Naarmate huidige studies een beter begrip ontwikkelen van onze jongere broeders in andere rijken, strijdt een klein maar groeiend aantal mensen ervoor om veranderingen te bewerkstelligen die de moderne wereld wat beschaafder zullen maken. Het Schotse parlement heeft een wet geïmplementeerd voor Bescherming van Wilde Zoogdieren (Schotland) met 83 stemmen voor en 36 tegen. Overtredingen van deze wet kunnen gestraft worden met een boete van 5000 pond of zes maanden gevangenisstraf. Schotland heeft het voortouw genomen om te laten zien dat 'zij geen verouderde en barbaarse praktijken meer accepteert', zegt een activist tegen de jacht. Aan de andere kant verklaren jagers dat zij zullen 'vechten voor het behoud van hun levenswijze'.

Vanaf begin 2003 komt er een verbod op het fokken van pelsdieren in Groot-Brittannië. De miljoenen ongelukkige vogels in

gevogeltefokkerijen krijgen enige minimale hulp in de loop van de komende paar jaar. Het Europese Parlement heeft besloten het testen van verscheidene producten op dieren in de hele Europese Unie te beëindigen. Elk jaar worden er ongeveer 40.000 dieren gebruikt en gedood voor dit doel.

Helaas blijven de ontwikkelingslanden achter en gedogen zij wreedheden die in de toekomst niet meer geaccepteerd worden in Europa en Groot-Brittannië. De grote bedrijven misbruiken dit en laten hun misdadige experimenten uitvoeren in de arme 'ontwikkelings' landen, die maar al te graag bereid zijn zich tot medewerking te laten omkopen en afstand te doen van de aloude waarden die hun eens een waardige plaats toekenden als hoogontwikkelde beschavingen. India maakt plannen om de vleesexport uit te breiden door op een veel grotere schaal te gaan fokken en slachten.

Beschaving bestaat niet zonder mededogen en de geest van schuldeloosheid. Tegenwoordig veel activiteiten die tot verval van beschaving leiden, doen veranderingen zoals hierboven geschetst de hoop opflakkeren dat de betere kant van de menselijke natuur de overwinning behaalt op de slechtere.

Uit: *The Theosophist*, mei 2002

Vertaling: A.M.I.

Het universum wordt van binnen naar buiten geleid.
Zo boven, zo beneden; zo in de hemel, zo op aarde;
en de mens, de microkosmos en de miniatuur van de macrokosmos,
is de levende getuige van deze Universele Wet
en van de wijze van zijn activiteit.

H.P. Blavatsky